

Saksframlegg

Regional planstrategi for Agder 2016 - 2020 - høringsuttalelse

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
50/16	Formannskapet	18.05.2016

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet støtter de vurderinger som fremgår i saksutredningen.

Bakgrunn for saken:

Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner har sendt felles regional planstrategi for Agder 2016-2020 på høring. Høringsfrist er 1.juni.

Formålet med den regionale planstrategien er å avklare hvilke regionale planer som skal utarbeides eller rulleres/revideres i kommende planperiode for å fremme en fremtidsrettet og bærekraftig utvikling i Agder. Til grunn for arbeidet ligger følgende kunnskapsgrunnlag:

- Regionale utviklingstrekk for Agder – kunnskapsgrunnlaget.
- Utfordringer for Agder – innspill til planstrategiprosessen i Aust- og Vest-Agder fra RIS-senteret.

Forslag til regional planstrategi legger opp til at man i kommende periode skal ha hovedfokus på oppfølging og samordning av eksisterende planer og strategier, samt rullere/revidere de planene der det er nødvendig.

Regionplan Agder 2020 og Regional plan for Kristiansandsregionen 2011- 2050

Planstrategien inneholder forslag om at målene og satsingsområdene i Regionplan Agder 2020 skal videreføres, men at arbeidet med å rullere (oppdatere i forhold til dagens kunnskap og supplere innenfor eksisterende rammer) regionplanen igangsettes i 2018. I følge fylkesrådmannens saksutredning ser en ikke behov for å endre hovedsatsingsområdene, men at hensikten er å oppdatere og supplere målbildet og tiltak i forhold til dagens kunnskap.

I tillegg ser fylkeskommunene behov for å revidere (se på hele planen/strategien, herunder mål og prioriteringer) Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050, men at dette arbeidet må ses i sammenheng med resultatet av kommunereformen.

Øvrig planbehov:

Planstrategien inneholder forslag om to nye regionale strategier:

- Regional sykkelstrategi for Agder
- Regional kompetansestrategi for Agder.

Samt:

- Ny Folkehelsestrategi for Agder - oppheving av Felles plan for folkehelse og levekår i Agder 2010-2013

Ny sykkelstrategi for Agder skal sammenstille det arbeidet som allerede pågår i Aust- og Vest-Agder i sykkelbyene og i ATP-områdene. Videre skal det beskrives strategier og tiltak som kan bidra til å øke sykkelbruken på Agder.

Behovet for Regional kompetansestrategi for Agder skal vurderes nærmere når den nasjonale kompetansestrategien foreligger våren 2016 som et viktig verktøy for å møte utfordringer knyttet til omstilling og levekår i landsdelen. Fylkesrådmannen viser her til Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (side 15):

”Tilgang på arbeidskraft med relevant kompetanse, samt opprettholdelse og videreutvikling av eksisterende kompetanse i virksomheter, er avgjørende for å sikre økt verdiskaping, vekst og likeverdige levekår i hele landet. Regjeringen legger i 2016 frem en nasjonal kompetansestrategi som favner de største utfordringene på tvers av ulike sektormyndigheter og forvaltningsnivå innen utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringsområdene. Regional planlegging gir et godt utgangspunkt for bedre samordning mellom forvaltningsnivåer og sektorer og mellom private og offentlige aktører på dette feltet”.

Felles plan for folkehelse og levekår i Agder 2010-2013 foreslås opphevet og erstattes av en ny folkehelsestrategi for Agder. I saksutredningen begrunnes dette med at Folkehelseloven definerer nye rolle på alle forvaltningsnivå og fylkeskommunene har en helt annen rolle i folkehelsearbeidet i dag enn for fem år siden. En strategi vil ivareta det tverrsektorielle perspektivet som karakteriserer dette arbeidet. Det er behov for tverrsektorielle koblinger, slik at folkehelse inngår i annet planverk, og ikke blir en sektorinteresse. En folkehelsestrategi for Agder vil kunne ta opp overordnede folkehelsemål og tiltak som ikke er fagtematisk, i tillegg ønsker fylkene at det overordnede målet i folkehelsearbeidet om å redusere sosiale ulikheter i helse, skal fanges opp i arbeidet. I tillegg til andre tilgjengelige oversiktsdokumenter anbefaler fylkesrådmannen å legge resultatene fra "Ung i Agder" og fra pilotprosjektet "Folkehelseundersøkelsen – helse og trivsel 2015", til grunn for folkehelsestrategien.

Videre foreslås det revisjon av følgende gjeldende planer som er relevante for Kristiansand:

- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021
- Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017
- Overordnet kvalitetssystem for videregående opplæring i Agder
- Handlingsprogram for fylkesveg i 2014-2017 i Vest-Agder fylkeskommune

Fylkesutvalget i Vest-Agder vedtok 12.4.2016 å sende planstrategiforslaget på høring med følgende tilleggspunkter:

- Fylkesutvalget ber om tilbakemelding på forlengelse av Regionplan Agder fra 2030 til 2050.
- Fylkesutvalget ønsker en helhetlig plan for økt gjennomføring i videregående opplæring.

Fylkesutvalget i Aust-Agder vedtok 5.4.2016 de samme to tilleggspunktene og vedtok i tillegg følgende:

- Fylkesutvalget ønsker å rullere Energiplan Agder i perioden.

- Fylkesutvalget ber om tilbakemelding på om det skal utarbeides en felles regional plan for senterstruktur og handel for Aust- og Vest-Agder.

Saksutredning:

Administrasjonens vurdering er knyttet til de planoppgavene som er vurdert å berøre kommunen mest.

Revisjon av Regionplan Agder 2020- samt spørsmål om forlengelse til 2050

Regionplan Agder 2020 ble vedtatt i 2011. Planen omfatter både Vest-Agder og Aust-Agder og erstatter tidligere fylkesplaner. Mål og strategier i regionplanen skal legges til grunn ved kommunal planlegging i regionen. De ulike satsingsområdene forventes innarbeidet i regionens kommuneplaner. Kommunen har inngått samarbeidsavtale med Vest-Agder fylkeskommune om oppfølgingen av planen, og deltar også i tillegg etablert regional politisk og administrativ styringsstruktur med samme formål.

I kommunal planstrategi for Søgne 2016 – 2019 er det vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal rulleres i planperioden med oppstart i 2016 for begge planene. Administrasjonen vurderer at revidert samfunnsdel vil være et viktig politisk grunnlag for Søgne kommunes innspill til revisjonsarbeidet.

Sett i lys av pågående prosesser om både kommune- og fylkessammenslåing må en stille spørsmål ved om det er riktig å bruke ressurser på rullering av Regionplan Agder 2020 allerede i 2018. Selv om satsingsområdene skal bestå vil det ligge mye politikk og ressursbruk i å endre mål og tiltak.

Vest-Agder fylkesutvalg har ved sin behandling foreslått å utvide planhorisonten til 2050. Administrasjonen støtter fylkesrådmannens vurdering i saken og ser det ikke som hensiktsmessig å forlenge planhorisonten til 2050. Planens funksjon, form og konkretiseringsnivå vurderes ikke som relevant å legge opp til i et 30 års perspektiv. Planen skal også være førende for kommunal planlegging og kommuneplaner som har et 12 år perspektiv.

Administrasjonen vil anbefale at en avventer å lage et opplegg og bestemme endelig tidspunkt for en revisjon til det er mer klarhet i resultatene fra pågående reformprosess og at opplegg og tidspunkt for rullering tilpasses dette. Før revisjonsarbeidet settes i gang vil det også være nyttig med en evaluering av forrige prosess, planens satsingsområder og hvordan disse er fulgt opp og har vært førende for utviklingen i regionen.

Revisjon av Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050

Regional plan for Kristiansandsregionen ble vedtatt i 2011 som fylkesdelplan. Planen omfatter kommunene Søgne, Songdalen, Kristiansand, Iveland, Vennessla, Birkenes og Lillesand.

Søgne kommune ga innspill til kunnskapsgrunnlaget om at denne planen bør avventes til en ser resultatet av kommunereformprosessen. Avhengig av dette resultatet vil en kunne vurdere behovet for en rullering sett opp mot hva som kan løses i kommuneplan for eventuelt en eller flere kommuner.

Ny felles regional plan for senterstruktur og handel for Aust- og Vest-Agder

I dag har Vest-Agder og Aust-Agder hver sine regionale planbestemmelser for kjøpesenterstruktur og handel, med noe ulik politikk. Planbestemmelsene er utarbeidet i

samsvar med forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesenter (RPR) fra 2008 som fastslår at kjøpesentre bare kan etableres eller utvides i samsvar med godkjente fylkesplaner eller fylkesdelplaner med retningslinjer for lokalisering av varehandel og andre servicefunksjoner. Hensikten er å styrke eksisterende by- og tettstedsentre og bidra til effektiv arealbruk og miljøvennlige transportvalg.

For Vest-Agder fylke er det ”Fylkesdelplan for senterstruktur og lokalisering av handel og tjenester i Vest-Agder (2003)” som gjelder. I kommunene som inngår i Kristiansandsregionen er RPB erstattet av regional planbestemmelse for handelsetablering og senterstruktur som inngår i Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050, vedtatt juni 2011. Det framgår av planbestemmelsen at for den delen av Sørlandsparken som ligger i Aust-Agder vil Aust Agders regionale plan for senterutvikling og handel sette eventuelle arealbestemmelser for etablering av handelsvirksomhet. Regional plan for senterstruktur og handel Aust-Agder ble vedtatt i fylkestinget i Aust-Agder oktober 2012.

Det er dermed 3 ulike planregimer for dette temaet innenfor Aust- og Vest-Agder.

Administrasjonen vurderer det som positivt for fremtidig regional utvikling at fylkene samordner sin politikk på et viktige arealpolitisk område, men vil understreke at dette ikke må føre til at gjeldende politikk i vår region svekkes.

Ny sykkelstrategi for Agder

Fylkeskommunene ser behov for å sammenstille det arbeidet som allerede pågår i de to fylkeskommunene, i sykkelbyene og ATP-områdene på sykkelsatsing. Administrasjonen er positiv til dette dersom det vil føre til bedre regionale sykkelveitilbud, gode insitamenter og en mer samordnet oppfølging av de satsingene som skjer i regi av ATP-områdene. Videre er det viktig at dette sees i sammenheng med kollektivtilbudet, da andelen som sykler som aktiv transport varierer mye gjennom året. Kollektivtilbudet må dimensjoneres deretter.

Administrasjonen vil imidlertid understreke at det er viktig at en ikke får parallelle diskusjoner om virkemiddelbruken. For Kristiansandsregionen er sykkelstrategien et viktig virkemiddel i bymiljøavtalen og strategier og satsing på sykkeltiltak må drøftes og avklares der.

Energiplan Agder – rullering

Søgne deltar i klimagruppen for oppfølging av Regionplan Agder 2020. Klimagruppen har drøftet planbehovet og ikke anbefalt en revisjon. Administrasjonen støtter slik fylkesrådmannen gjør i sin saksutredning denne vurderingen.

Regionplan Agder 2020 og andre regionale planer oppfattes å være tydelig nok på klima og energi. Regionplan Agder er i tillegg et regionalt dokument som er godt forankret og som det arbeides med å følge opp på tvers av mange nivåer og sektorer. I tillegg er det de kommunale myndighetenes bidrag som er avgjørende for at energiplanens målsetninger nås. Det vil derfor være viktig at kommunene utarbeider egne mål og tiltak på feltet i tråd med statlige retningslinjer.

Etter drøfting i Knutepunkt Sørlandet legges revisjon av Knutepunktets klimaplan inn som et tiltak i kommunal planstrategi for alle de 7 samarbeidskommunene. Kristiansand vil være prosjektleder for planarbeidet. Administrasjonen anbefaler at fylkeskommunene heller legger inn ressurser til å bistå kommuner og regionråd i deres klima- og energiplanarbeid.

Ny folkehelsestrategi for Agder

Ut fra begrunnelsen som ligger i fylkesrådmannens saksutredning støtter administrasjonen at «Plan for folkehelse og levekår i Agder» erstattes med ny folkehelsestrategi. Administrasjonen

mener det kan være nyttig å finne en form på hvordan det regionale leddet skal ivareta sine forpliktelser etter folkehelselov- og forskrift, og hvilken rolle fylkeskommunene skal ha inn mot både kommunenes ansvar og statlige føringer. Det regionale leddet har ikke lenger en pådriverfunksjon slik det hadde for noen år siden.

Forhandlinger om fylkessammenslåing åpner nye muligheter på regionalt nivå, tilsvarende sammenslåing av fylkesmannsembetene. På regionalt nivå kan det med fordel etableres strukturer for tverrsektorielt oversiktsarbeid og støtte til lokalt analysearbeid.

Helhetlig plan for økt gjennomføring av videregående opplæring

Administrasjonen ser det som aktuelt å vurdere en regional helhetlig plan for økt gjennomføring i videregående opplæring. Dette er også i tråd med strategier for å utjevne sosiale ulikheter i helse som er et overordnet mål for folkehelsearbeidet. Økt gjennomføring av videregående opplæring er et sentralt mål for alle sektorer i Søgne.

Administrasjonen ser at det ikke er tilstrekkelig samordning av tiltak i kommunal og fylkeskommunal regi for å sikre gode forløp og støttetjenester for ungdom under utdanning. Helhetlig plan for økt gjennomføring av videregående opplæring kan være et skritt i riktig retning og framstår derfor som et viktig planområde. Innsikt og overganger mellom grunnskole/kommune og VGS/fylkeskommune er et felt med store muligheter til forbedringer. Her er det to forvaltningsnivå som må spille godt sammen, det er behov for bedre kontakt og partnerskap, og da er en regional plan et egnet virkemiddel.

Planen bør belyse hvilke ulike faktorer som påvirker gjennomføringen, og bidra til å bygge kunnskap om hva som kan gi både langsiktige og kortsiktige effekter. Kommunene har mye erfaring og kunnskap som bør benyttes i planarbeidet.

Ny regional kompetansestrategi for Agder

Arbeidsstyrken er vår klart viktigste ressurs, og god utnyttelse av denne ressursen er avgjørende for vår samlede verdiskaping og velferd. Kompetanse anses som den viktigste faktor for økonomisk utvikling, og verdien i norsk arbeidskraft utgjør mesteparten av vår nasjonalformue. Høy yrkesdeltakelse er derfor en forutsetning for høy verdiskaping.

For å kunne konkurrere internasjonalt i høykostlandet Norge må det satses på kompetanse og kompetanseutvikling. Næringslivet konkurrerer allerede i dag sterkt om de beste i arbeidsstyrken. I årene frem mot 2030 vil Norge trenge både betydelig flere personer med relevant fagopplæring og høyere utdanning. Den økte konkurransen foregår ikke lenger hovedsakelig mellom arbeidsgivere, men også mer og mer mellom byer og regioner, både nasjonalt og internasjonalt. Frem mot 2040 ventes det vekst i alle fylkene. Likevel er det store forskjeller mellom regionene. Det forventes sterkest vekst i byområdene, mens mange mindre sentrale strøk vil oppleve befolkningsnedgang.

Kommunene som viktig kompetansearbeidsgiver rekrutterer også arbeidskraft utenfra regionen. Særlig innen helse og omsorgssektoren har internasjonal arbeidsmigrasjon vært avgjørende for å sikre tjenesteyting til befolkningen.

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen ble vedtatt av kommunestyrene/bystyrene i knutepunktkommunene i 2014. Planen har også utgangspunkt i andre regionale planer der Regionplan Agder 2020 har vært blant nøkkeldokumentene. Planen har kompetanse som en av fire hovedsatsinger.

Administrasjonen mener at det kan være naturlig at fylkeskommunens initiativ om å vurdere behovet for en regional kompetansestrategi for Agder sees i sammenheng med

Kristiansandsregionens initiativ som har et etablert offentlig- privat samarbeide med styringsgrupper og prosjektgrupper.

En regional kompetansestrategi kan også bli viktig for omstilling og levekår, og må sees i sammenheng med videregående opplæring og likestillingsarbeidet. Flere med lang høyere utdanning vil ikke være eneste indikator på suksess, minst like viktig vil være gjennomløpshastighet og en hensiktsmessig fordeling på yrkesfagutdanningene. Knutepunkt Sørlandet sin satsing på et inkluderende læringsmiljø vil kunne spilles inn i arbeidet.

Kommunenes framtidige kompetanseutfordringer vil handle mye om rekruttering til yrker innen helse- og omsorgssektoren. Helse- og sosialsektoren har behov for å få utarbeidet prognoser og scenarier for hvilken kompetanse det vil bli bruk for på lang sikt, blant annet sett i lys av både demografisk utvikling, endret etterspørsel etter helsetjenester, og at tjenestene er i stadig utvikling.

Ut fra disse merknadene vurder administrasjonen at dette er et viktig område, men at det for kommunen bør avklares hva en regional kompetansestrategi kan inneholde og hva dette vil innebære for å kunne ta stilling om en regional strategi er noe som bør anbefales og hvordan arbeidet bør legges opp. Før en lager opplegget for planarbeidet må det uansett legges opp til en god samhandling med kommunens strategiarbeid og arbeidet som kommunen som aktør i samarbeid med andre kompetanseaktører i regionen for øvrig gjør.

Rådmannens merknader:

Ingen merknader.

Vedlegg

- 1 Høring av forslag til Regional planstrategi for Aust-Agder og Vest-Agder
- 2 Forslag-til-regional-planstrategi-for-agder-2016-2020-horingsdokument

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
Postboks 123
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler: ANHEN
Telefon (direkte): 37017311

Deres ref.: «REF»
Vår ref.: 2015/2027-27

Vår dato: 15.04.2016
Løpenr.: 14083/2016

Høring av forslag til Regional planstrategi for Aust-Agder og Vest-Agder 2016-2020

Fylkesutvalgene i Aust-Agder og Vest-Agder har vedtatt at forslag til Regional planstrategi for Aust-Agder og Vest-Agder 2016-2020 skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn frem til 1. juni 2016, jfr. pbl § 7-2.

Formålet med den regionale planstrategien er å avklare hvilke regionale planer som skal utarbeides eller rulleres/revideres i kommende planperiode for å fremme en fremtidsrettet og bærekraftig utvikling i Agder.

Hørings- og bakgrunnsdokumenter kan leses her: www.austagderfk.no/tjenester-og-fagfelt/samfunnsplanlegging.

Planstrategien inneholder forslag om at målene og satsingsområdene i Regionplan Agder 2020 videreføres, men at arbeidet med å rullere regionplanen igangsettes i 2018. Planstrategiforslaget legger opp til at man i kommende periode skal ha hovedfokus på oppfølging og samordning av eksisterende planer og strategier, samt rullere/revidere de planene der det er nødvendig. Planstrategien inneholder forslag om to nye regionale strategier: Regional sykkelstrategi for Agder og Regional kompetansestrategi for Agder. I tillegg foreslås det at Felles plan for folkehelse og levekår i Agder 2010-2013 oppheves og erstattes av en ny folkehelsestrategi for Agder.

Fylkesutvalget i Vest-Agder vedtok 12.4.2016 å sende planstrategiforslaget på høring med følgende tilleggspunkter:

- Fylkesutvalget ber om tilbakemelding på forlengelse av Regionplan Agder fra 2030 til 2050.
- Fylkesutvalget ønsker en helhetlig plan for økt gjennomføring i videregående opplæring.

Dette er likelydende med to av punktene fylkesutvalget i Aust-Agder vedtok 5.4.2016. Fylkesutvalget i Aust-Agder vedtok i tillegg følgende:

- Fylkesutvalget ønsker å rullere Energiplan Agder i perioden.
- Fylkesutvalget ber om tilbakemelding på om det skal utarbeides en felles regional plan for senterstruktur og handel for Aust- og Vest-Agder.

En ber om tilbakemelding fra høringsinstansene på fylkesutvalgenes tilleggspunkter til planstrategiforslaget.

Til grunn for planstrategiforslaget ligger følgende dokumenter:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.
- Regionale utviklingstrekk for Agder - kunnskapsgrunnlaget.
- Utfordringer for Agder - innspill til planstrategiprosessen i Aust- og Vest-Agder fra RIS-senteret.
- Regionplan Agder 2020.

Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder skal sluttbehandle Regional planstrategi for Agder 2016-2020 i juni 2016. Innspill til planstrategiforslaget sendes Aust-Agder fylkeskommune, postboks 788 Stoa, 4809 Arendal eller postmottak@austagderfk.no innen 1. juni 2016. En ber om at høringsfristen overholdes.

Kontaktpersoner:

Aust-Agder fylkeskommune: Anita Henriksen, anita.henriksen@austagderfk.no, tlf 370 17 311.

Vest-Agder fylkeskommune: Steinar Eilertsen, steinar.eilertsen@vafk.no, tlf 380 74 688.

Vennlig hilsen

Ola Olsbu (sign.)
plan- og samferdselssjef
Aust-Agder fylkeskommune

Kenneth Andresen (sign.)
regionalsjef
Vest-Agder fylkeskommune

Regional planstrategi for Agder 2016-2020

Høringsdokument – del 1 av 2

Datert 29.3.2016

AUST-AGDER
FYLKESKommUNE

Vest-Agder
fylkeskommune

Innhold

1. Regional planstrategi	2
2. Medvirkning og oppfølging av regionale planer	3
3. Regionale planstrategier for Aust- og Vest-Agder 2012-2016	3
4. Sentrale utviklingstrekk for Agder	4
5. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	8
6. Overordnede mål: Regionplan Agder 2020	9
7. Regionale planbehov 2016-2020	10
8. Oversikt over planer og strategier	11

1. Regional planstrategi for Agder 2016-2020

Regional planmyndighet (fylkestinget) skal minst én gang hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Regional planstrategi skal angi hvilke planer og strategier som skal utarbeides eller endres i løpet av valgperioden. Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder har vedtatt at det skal utarbeides en felles regional planstrategi for Agder for perioden 2016-2020.

Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og så ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging. Det er et mål at regional planlegging skal være målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig, og dette er lagt til grunn for vurderingen av planbehovet.

Følgende nye strategier foreslås utarbeidet i 2016-2020:

- Regional sykkelstrategi for Agder
- Regional kompetansestrategi for Agder

Regionplan Agder 2020 er fylkeskommunenes overordnede styringsdokument, som en ønsker å videreføre. Hovedmålet i Regionplan Agder 2020 er å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og de indre distriktene. Regionplanen inneholder fem hovedsatsingsområder:

- Klima: Høye mål – lave utslipp.
- Det gode livet: Agder for alle.
- Utdanning: Verdiskaping bygd på kunnskap.
- Kommunikasjon: De viktige veivalgene.
- Kultur: Opplevelser for livet.

En legger opp til at arbeidet med å rullere Regionplan Agder 2020 med et nytt 12-årsperspektiv igangsettes i 2018.

Det er foretatt en gjennomgang av alle eksisterende styringsdokumenter der det er vurdert hvilke planer og strategier som kan videreføres, rulleres, revideres eller oppheves. Se oversikt i kapittel 7. En legger til grunn at klima, folkehelse og likestilling skal være gjennomgående perspektiver i alle regionale plan- og strategiprosesser.

2. Medvirkning og oppfølging av regionale planer

Kommuner og statlige aktører har rett og plikt til å delta i forpliktende samarbeid når regionalt planarbeid etter plan- og bygningsloven (pbl) berører deres virkeområde. Andre aktører kan tas aktivt med i planarbeid der det er naturlig. Deltakere og medvirkningsprosess vil bli avklart nærmere i den enkelte plans planprogram. Fylkeskommunene vil legge til rette for medvirkning og samarbeid også når plan- og strategiarbeidet ikke følger pbl. En vil i planprosessene i størst mulig grad benytte seg av eksisterende arenaer, som regionalt planforum, samordningsstrukturen knyttet til Regionplan Agder 2020, Likestillingsalliansen og regionrådene.

Alle regionale planer og strategier som er utarbeidet etter pbl skal ha et handlingsprogram for hvordan planen/strategien skal gjennomføres og iverksettes. Det er også tradisjon for at andre planer og strategier følges opp av årlige handlingsprogram. Behovet for rullering av handlingsprogrammene skal vurderes årlig. De mange handlingsprogrammene bør i størst mulig grad samordnes og ses i sammenheng med fylkeskommunenes økonomiplanarbeid.

3. Regionale planstrategier for Aust- og Vest-Agder 2012-2016

I forrige planstrategiperiode, 2012-2016, utarbeidet Vest-Agder og Aust-Agder fylkeskommuner hver sin planstrategi, men samarbeidet om kunnskapsgrunnlaget og regionale planbehov.

Planstrategiene fastslo at hovedsatsingsområdene i Regionplan Agder 2020 skulle videreføres og legges til grunn for øvrig planarbeid.

Det ble i 2014/2015 vedtatt flere felles regionale planer, blant annet:

- Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 (VINN)
- Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015-2027 (LIM)
- Regional transportplan for Agder 2015-2027 (RTP)
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021
- Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei (Heiplanen)

Det pågikk altså flere store planprosesser samtidig og en rekke aktører har bidratt i de ulike prosessene. Dette forplikter regional planmyndighet til å følge opp vedtakene, og en ønsker i neste periode å ha størst mulig fokus på gjennomføring og iverksetting.

I tillegg har en et oppdatert planverk for å møte sentrale utfordringer i Agder. For eksempel vil Regionplan Agder 2020, RTP-, VINN- og LIM-planen med tilhørende handlingsprogram være viktige verktøy for å møte regionale utfordringer knyttet til næringsliv og sysselsetting, kommunikasjon, levekår, likestilling, inkludering og mangfold. Det er nødvendig å bruke ressurser fremover på å utarbeide, samordne og gjennomføre de ulike handlingsprogrammene.

4. Sentrale utviklingstrekk for Agder

Agder er sterkt preget av endringene som skjer i oljesektoren. Omstilling av regionens næringsliv har store ringvirkninger for hele landsdelen. I tillegg var det i 2015 en stor økning i innvandringen til Norge, og det er usikkert hvordan flyktnings situasjonen vil utvikle seg i tiden fremover.

I dette kapitlet trekkes noen av utviklingstrekkene for Agder frem. For mer detaljert beskrivelse av regionale utviklingstrekk for Agder se kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet av fylkeskommunene og RIS-senterets innspill til planstrategiprosessen [her](#). (www.austagderfk.no/tjenester-og-fagfelt/samfunnsplanlegging).

Demografi

Per 1. januar 2016 hadde Aust-Agder 115 785 og Vest-Agder 182 701 innbyggere. De siste ti årene har Agder vært blant de raskest voksende regionene i Norge. Økende nettoinnvandring og til dels økende fødselsoverskudd har bidratt til dette. Økonomisk vekst og utvidelse av Schengen-området, som har gitt økt arbeidsinnvandring fra Øst-Europa, er viktige forklaringer.

Innvandring er hovedårsaken til befolkningsvekst på Agder, og har betydd forskjellen mellom befolkningsvekst og -nedgang for mange kommuner i perioden 2000-2014. Det er en tendens til at innvandrere etter en periode i opprinnelig tilflyttingskommune søker mot de større byene, enten innenfor landsdelen eller i andre deler av landet. Arbeidsinnvandringen har vist en noe fallende tendens etter 2011, og det er stor usikkerhet knyttet til innvandringstilstanden framover.

Mer enn halvparten av innvandrerbefolkningen har bakgrunn fra Europa. Antallet innvandrere med flyktningbakgrunn har vist en økende tendens, og siden antallet mennesker på flukt til Europa øker kan dette komme til å stige mer.

Hovedtrekk:

- Agder er blant de regionene i Norge der folketallet øker mest, i likhet med andre regioner med større byer. Økende nettoinnvandring er en viktig årsak til befolkningsvekst. Det er store regionale forskjeller innad i fylkene.
- Befolkningen er noe yngre enn landsgjennomsnittet, men med en noe lavere andel i aldersgruppene 25-66 år.
- Andelen eldre i befolkningen øker, og det blir færre arbeidende per eldre. Innvandringstilstanden kan få betydning for videre utvikling siden majoriteten av innvandrere kommer fra yngre aldersgrupper.
- Boligmassen på Agder er sterkt dominert av eneboliger selv om andelen aleneboende øker og utgjør nær 49 % av husholdningene på Agder. Det er viktig at denne utviklingen tas i betraktning når en planlegger for nye boliger.
- Det er en tydelig tendens til sentralisering, mest rundt byer langs kysten, men også internt i de øvrige kommunene. Kommunene rundt Kristiansand og Arendal vokser raskest, og byene spiller en avgjørende rolle for utviklingen av regionen.

- Agders største arbeidsplassstygdepunkter er Kristiansand og Arendal, hvor kommunene rundt inngår i et sammenhengende bo- og arbeidsmarked.

Utfordringer

Agder har en næringsstruktur som gjør landsdelen sårbar. Petroleumsnæringen er i en omstillingsfase som skaper konsekvenser for landsdelen. Nedbemanning innen oljeservicesektoren har medført økt arbeidsledighet, og det forventes at denne vil fortsette å øke i en periode fremover og føre til sysselsettingsnedgang også i andre sektorer. For å bidra til fremtidig vekst og verdiskaping er det avgjørende å styrke arbeidet med nyskaping, kompetanseutvikling og omstilling.

Hovedtrekk:

- Omstilling i petroleumsnæringen har allerede fått alvorlige konsekvenser for mange arbeidstakere og næringer. Det forventes at man i den kommende perioden vil se ytterligere nedbemanning med tilhørende ringvirkninger.
- Det er behov for bedre samordning og rolleavklaring i virkemiddelapparatet i Agder. Det vil kunne gjøre arbeidet med næringsutvikling mer dynamisk og slagkraftig.
- Det er en økning i antall arbeidsledige, og en høyere andel enn tidligere er høyt utdannede. Når en samtidig ser at det den siste tiden har kommet få nye kunnskapsintensive næringer så er det en utfordring for regionen.
- Prognoser i forhold til flyktningssituasjonen er uoversiktlig og kan by på utfordringer med tanke på dimensjonering. Det som er relativt sikkert er at bosettingsbehovet vil være høyt i 2016 og 2017. Planlegging og tilrettelegging for økt innvandring og befolkningsvekst blir viktig i den kommende perioden.
- I pressområder og kommunesentre må det planlegges for fortetting og videreutvikling av eksisterende bebygde strukturer. Unødig byspredning, som fører til økte reiseavstander og kompliserer offentlig tjenesteyting, kollektivsatsing og unødig nedbygging av grøntområder må unngås.
- Agder er den minst likestilte regionen på flere områder. Deltidsarbeid for kvinner er det området innen likestilling i arbeidslivet hvor regionen i sterkeste grad skiller seg fra landet for øvrig.
- For begge kjønn kjennetegnes Agder ved å ha en høy andel av befolkningen med videregående opplæring som høyeste fullførte utdanning. Sett i forhold til landsgjennomsnittet har dessuten begge kjønn en klart lavere andel med lang universitets- eller høgskoleutdanning, og en kan dermed si at utdanningsnivået i Agder lavere enn i landet som helhet.
- Reisevaneundersøkelsen (2014) viser at innbyggernes reisevaner i retning av mer klimavennlige transportmåter ikke er i fremmarsj. Antall biler og total kjørelengde øker. Et viktig unntak er en svært positiv økning i andel sykkelreiser i Kristiansand.

- Psykiske lidelser har alvorlige konsekvenser for samfunnet og for enkeltindividet i form av blant annet økt sykefravær, arbeidsuførhet og dødelighet. Tall fra folkehelseinstituttet viser at Agder har en høy andel som bruker legemidler mot psykiske lidelser.
- Andelen av befolkningen i Agder som mottar uføretrygd og sosialstønad har over tid vært over landsgjennomsnittet. Agder har også en høy andel unge uføre. Å snu dagens utvikling vil kreve en felles langsiktig satsing på barn og unges oppvekstvilkår.

Utviklingsmuligheter

Det blir viktig fremover å ha fokus på muligheter og handling som kan gi positiv regional vekst i Agder innenfor flere samfunnsområder. Hvis landsdelen skal lykkes kreves det god regional og kommunal planlegging, innovasjon og omstillingsevne.

Hovedtrekk:

- Det er et stort og økende overskudd av fornybar kraft i regionen. Det er viktig å utnytte dette både til utvikling av grønne næringer og til kraftutveksling med kontinentet. Det planlegges et datalagringscenter på Støleheia i Vest-Agder, og etableringen vil kunne gi store ringvirkninger i regionen for øvrig.
- Agder må videreføre arbeidet med å få på plass en overordnet infrastruktur. For å kunne ta fremtidsrettede grep innen samferdselssektoren er det viktig at regionen skaffer seg tilgang til nasjonale midler i form av jernbaneinvesteringer, bymiljøavtaler og andre belønningsspakker som kan styrke kollektivtrafikken og begrense bilbruken i sentrale områder og redusere godstransporten på vei.
- De to Agderfylkene eksporterte bearbejdede varer (ikke medregnet petroleum og fisk) til en samlet verdi av over 33,5 milliarder NOK i 2014. Vest-Agder alene eksporterte til en verdi av 29 milliarder NOK. Dette viser at Agder er en verdiskapende landsdel, og at landsdelens næringsliv opererer i et internasjonalt marked.
- Det er behov for økt bevissthet og kunnskap om mulighetene som ligger i internasjonalt samarbeid, og å synliggjøre og utnytte allerede eksisterende samarbeid på en best mulig måte.
- Likestilling og integrering av innvandrere på arbeidsmarkedet og samfunnslivet for øvrig kan styrke den internasjonale orienteringen i regionen.
- Agder er den minst likestilte regionen på flere områder, men satser på likestilling på en måte som blir lagt merke til nasjonalt.
- Det ligger muligheter for å tenke nytt på flere områder ved å koble kompetanser på nye måter. Det strategiske samarbeidet i regionen mellom næringsliv, utdannings- og

forskningssektoren og offentlige myndigheter bør videreutvikles. Landsdelens klyngesamarbeid som NODE, Eyde og USUS er gode eksempler på dette.

- Pendlingsstatistikken bekrefter at folks pendlingsvillighet avtar markant når arbeidsreisen overskrider 45 minutter. Av denne grunn vil kollektivtilbud og infrastrukturtiltak som reduserer reisetid kunne bidra til regionforstørring og utvidelse av bo- og arbeidsmarkedsområder.
- Tilrettelegging og vedlikehold av friluftslivsområder i samarbeid med frivilligheten vil være viktig fremover. Friluftsliv er en viktig del av folkehelsearbeidet, og det er behov for en styrket satsing på grønnstruktur og nærfriluftsområder.

5. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

I henhold til plan- og bygningsloven § 6-1 skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. De nasjonale forventningene samler mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i planleggingen i årene som kommer.

Nasjonale forventninger vil bli lagt til grunn for nytt planarbeid, planer og strategier som skal endres og for utarbeidelsen av handlingsprogram i Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner.

Dokumentet kan leses i sin helhet her: www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682.

Gode og effektive planprosesser

Regjeringen forventer at planforslag og beslutninger skal baseres på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag og ivareta nasjonale og viktige regionale interesser. Tidlig medvirkning og involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner må sikres. Det legges videre vekt på at regionalt planforum må styrkes som arena for tidlig avklaring av interesser og konflikter i plansaker. Innsigelse bør fremmes kun når dialog ikke har nådd frem og det er nødvendig å sikre viktige nasjonale og regionale interesser. Det forventes videre at det legges til rette for enkel tilgang til digitalt planregister og bruk av verktøy for digital plandialog.

Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling

Regjeringen forventer at reduksjon av klimagassutslipp, energiomlegging og energieffektivisering må vektlegges gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester. Klimaendringer, risiko og sårbarhet må tas hensyn til gjennom samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Viktige verdier som naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø må identifiseres og ivaretas i regionale planer.

Det forventes videre at det legges til rette for bedre tilgang på kompetent og relevant arbeidskraft som møter det regionale arbeidsmarkedets behov. Planleggingen av dette bør skje i partnerskap med utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringslivsaktørene og på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Det forventes etablering av samarbeid om planlegging for verdiskaping, bærekraftig næringsutvikling og innovasjon i partnerskap med næringslivet, regionale og lokale aktører. Jordbruksjord må sikres og det må legges til rette for nye og grønne næringer. Å sørge for tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringer i kystzoneplanleggingen blir påpekt, i tillegg til forventninger om at det må sikres tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.

Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Regjeringen forventer at fylkeskommunene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekkene i transportsystemet, herunder knutepunkt for kollektivtrafikken. Det må legges til rette for variert og tilstrekkelig boligbygging og sikres høy

arealutnyttelse rundt kollektivknutepunkt, med tilrettelegging for økt sykkel og gange. Fylkeskommunene forventes å bidra i arbeidet med konseptvalgutredninger og statlige planer for store samferdselstiltak. Videre legges det til grunn at transportveksten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange og at planleggingen følger aktivt opp bymiljøavtaler og byutviklingsavtaler med staten.

6. Overordnede mål: Regionplan Agder 2020

Regionplan Agder 2020 ble i juni 2010 vedtatt av fylkestingene i Vest-Agder og Aust-Agder, og erstatter tidligere fylkesplaner. Regionplanen ble utarbeidet i en grundig og bred prosess der fylkeshovedstedene Arendal og Kristiansand deltok som likeverdige partnere sammen med fylkeskommunene.

Hovedmålet i regionplanen er å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og de indre distriktene.

Gjennom prosessen knyttet til regionplanen har man samlet seg om fem hovedsatsingsområder:

- 1) Klima: Høye mål – lave utslipp
- 2) Det gode livet: Agder for alle
- 3) Utdanning: Verdiskaping bygd på kunnskap
- 4) Kommunikasjon: De viktige veivalgene
- 5) Kultur: Opplevelser for livet

Oppfølging av regionplanen

Regionplan Agder 2020 følges opp gjennom en regional samordningsstruktur. Arbeidet er organisert med et politisk og administrativt regionalt samordningsorgan, en koordinator og regionale faggrupper knyttet opp til de fem hovedsatsingsområdene. Fylkeskommunene, de fem regionrådene og Arendal og Kristiansand kommuner er representert i arbeidet.

Faggruppene utarbeider strategiske notater som legges til grunn for utarbeidelsen av regionplanens handlingsprogram. I tillegg inngår utvalgte tiltak fra LIM-, RTP- og VINN-planene i handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet rulleres årlig og vedtas av fylkestingene.

Det foreslås at Regionplan Agder 2020 rulleres i løpet av planstrategiperioden og at dette arbeidet påbegynnes tidlig i 2018. Det legges opp til at man viderefører den etablerte strukturen og at rulling behandles både i fylkestingene og i Kristiansand og Arendal kommuner.

For å forenkle og samtidig forsterke prosessene vil arbeidet med rulling av Regionplan Agder ses i sammenheng med utarbeidelsen av neste regionale planstrategi, som skal vedtas etter valget i 2019.

7. Regionale planbehov

Gjennom utarbeidelse og vedtak av regional planstrategi skal fylkestinget ta stilling til hvilke nye planer og strategier som eventuelt skal utarbeides og hvilke eksisterende planer og strategier som enten skal videreføres, rulleres/revideres eller oppheves.

Den forrige planstrategien var ambisiøs og la opp til flere parallelle planprosesser. En legger nå opp til at en i størst mulig grad har fokus på gjennomføring og samordning av gjeldende planer og strategier med tilhørende handlingsprogram.

Det er likevel i perioden en del planer, strategier og andre styringsdokumenter som må revideres (se på hele planen/strategien, herunder mål og prioriteringer) eller rulleres (oppdatere i forhold til dagens kunnskap og supplere innenfor eksisterende rammer).

En vil i perioden 2016-2020 vurdere å utarbeide to nye regionale strategier:

1. Regional sykkelstrategi for Agder:

Sykling er i seg selv ikke et mål, men et middel for å oppnå god helse og gode opplevelser for den enkelte, og bedre byliv, miljø og økonomi for samfunnet. Jo flere som sykler eller går, jo mindre belastning blir det på vegnett og på kollektivtrafikken. En sykkelby er en god by. Flere syklistene gir bedre folkehelse, mindre sykefravær, mindre støy, bedre byluft, lavere utslipp av klimagasser, bedre plass og kortere bilkøer. Ved høy sykkelandel vil også trafikksikkerheten bli bedre når flere sykler. Sykkelstrategien skal sammenstille det arbeidet som allerede pågår i Aust- og Vest-Agder i sykkelbyene og i ATP-områdene. Videre skal det beskrives strategier og tiltak som kan bidra til å øke sykkelbruken på Agder.

2. Regional kompetansestrategi for Agder:

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging står følgende (side 15):

”Tilgang på arbeidskraft med relevant kompetanse, samt opprettholdelse og videreutvikling av eksisterende kompetanse i virksomheter, er avgjørende for å sikre økt verdiskaping, vekst og likeverdige levekår i hele landet. Regjeringen legger i 2016 frem en nasjonal kompetansestrategi som favner de største utfordringene på tvers av ulike sektormyndigheter og forvaltningsnivå innen utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringsområdene. Regional planlegging gir et godt utgangspunkt for bedre samordning mellom forvaltningsnivåer og sektorer og mellom private og offentlige aktører på dette feltet”.

Fylkesrådmannen vil anbefale at en vurderer behovet for en regional kompetansestrategi for Agder når den nasjonale kompetansestrategien foreligger våren 2016. Dette kan være et viktig verktøy for å møte utfordringer knyttet til omstilling og levekår i landsdelen.

8. Oversikt over planer og strategier

Vurdering	Felles planer og strategier for Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner	Kommentar
Forslag til nye strategier	Regional kompetansestrategi for Agder	Behovet for en regional kompetansestrategi vurderes når den nasjonale kompetansestrategien foreligger våren 2016.
	Regional sykkelstrategi for Agder	Sykelstrategien skal sammenstille det arbeidet som allerede pågår i Aust- og Vest-Agder i sykkelbyene og i ATP-områdene. Arbeidet starter i 2017.
Under arbeid	Regional plan for kollektivtrafikken i Kristiansandsregionen	Planprogrammet har vært på høring.
Behov for rullering/ revidering	Regionplan Agder 2020	Vedtatt i 2010. Oppstart av rullering i 2018 med et nytt 12-årsperspektiv.
	Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021	Vedtatt i 2015. Planprogram for neste planperiode sendes på høring våren 2017.
	Strategiplan for trafiksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017	Vedtatt i 2014. Rulleres i 2017.
	Overordnet kvalitetssystem for videregående opplæring i Agder	Vedtatt i 2011. Rulleres i 2017.
Forslag om å utarbeide ny strategi og oppheve gjeldende plan	Felles plan for folkehelse og levekår i Agder 2010-2013	Vedtatt i 2010. Foreslås erstattet av ny folkehelsestrategi. Oppstart av arbeidet starter høsten 2016.
Behovet for revidering må ses i sammenheng med kommunereformen	Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050	Vedtatt i 2011. Behov for revidering, men prosessen må ses i sammenheng med kommunereformen.
Videreføres (ikke behov for endringer)	Regional plan for likestilling inkludering og mangfold 2015-2027	Vedtatt i 2014.
	Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030	Vedtatt i 2015.
	Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Agder 2015-2030.	Vedtatt i 2015.
	Besøk Agder 2030. Besøksstrategi for Agder 2015-2030.	Vedtatt i 2015.
	Internasjonal strategi for Agder	Vedtatt i 2012.

	Regional transportplan Agder 2015-2027	Vedtatt i 2015.
	Strategi for ladeinfrastruktur i Agder	Vedtatt i 2015/2016.
	Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei (Heiplanen)	Vedtatt i 2014.
	Energiplan Agder	Vedtatt i 2007.
	Forsvarlig system for fagopplæring i bedrift i Aust- og Vest-Agder	Vedtatt i 2013.

Vurdering	Planer og strategier Aust-Agder fylkeskommune	Kommentar
Under arbeid	Regional plan for samordnet areal- og transportplanlegging i Arendalsregionen	Forventes vedtatt i 2017.
Behov for rullering/ revidering	Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer i Aust-Agder 2014-2017	Vedtatt i 2013. Rulleres i 2016.
	Strategisk plan for kunst og kulturformidling 2016-2019	Vedtatt i 2015. Rulleres i 2019.
	Enkelt, nært og gratis. Strategisk plan for bibliotekutvikling i Aust-Agder 2013-2016.	Vedtatt i 2012. Rulleres i 2016.
	Museumsplan for Aust-Agder 2002-2005	Vedtatt i 2005. Arbeidet med ny plan starter i 2016.
	Strategisk plan for kulturminner og kulturmiljøer i Aust-Agder 2014-2017. Et godt varp.	Vedtatt i 2014. Rulleres i 2017.
	Forvaltningsplan for friluftslivsområdene i skjærgården i Aust-Agder 2013-2018.	Vedtatt i 2013. Rulleres i 2017/2018.
	Målforvaltning for elg og hjort 2012-2015	Vedtatt i 2013. Rulleres i 2016.
	Landbruksmelding for Aust-Agder	Vedtatt i 2012. Vurderes rullert i planperioden.
	Retningslinjer for tildeling av tilskudd til viltformål	Vedtatt i 2010. Rulleres i 2016.
	Retningslinjer for tildeling av friluftslivsmidler	Vedtatt i 2010. Rulleres i 2016.
	Handlingsprogram for fylkesveger i Aust-Agder 2015-2017	Vedtatt i 2014. Utarbeides neste gang som en fylkesvegplan med et handlingsprogram. Oppstart 2016.
	Overordnet strategi for pedagogisk bruk av IKT 2014-2016	Vedtatt i 2014. Rulleres i 2017.
	Tannhelseplan for Aust-Agder 2015-2018	Vedtatt i 2014. Revideres i 2019, men ses i sammenheng med utfallet av kommune- og regionreformen og

		fremtidig oppgavefordeling.
Videreføres (ikke behov for rullering/revidering)	Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder	Vedtatt i 2012, og revidert i 2015.
	Overordnet plan mot rus for fylkeskommunale videregående skoler i Aust-Agder	Vedtatt i 2014.
	Videregående skoler - skolestruktur og utfordringer	Vedtatt i 2013.
	Fylkesdelplan for Grenlandsbanen i Telemark og Aust-Agder fylker	Vedtatt i 1999. Videreføres i påvente av at ny konseptvalgutredning (KVU) for Grenlandsbanen skal ferdigstilles.

Vurdering	Planer og strategier Vest-Agder fylkeskommune	Kommentar
Under arbeid	Regional plan for samferdsel 2015-2020 i Vest-Agder	Forventes vedtatt i april 2016.
	Plan for kollektivtransporten i Vest-Agder 2015-2020	Forventes vedtatt i april 2016.
Behov for rullering/revidering	Handlingsprogram for fylkesveg i 2014-2017 i Vest-Agder fylkeskommune	Vedtatt i 2014. Revideres i 2016/2017.
	Fylkesdelplan Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane	Vedtatt i 2005. Det skal vurderes om de temaene som ikke er med i Heiplanen og i RIFF skal rulleres.
Behovet for revidering må ses i sammenheng med resultatene av kommunereformen.	Regionplan Lindesnes 2009	Vedtatt i 2009.
	Listerplanen 2006	Vedtatt i 2006.
Videreføres (ikke behov for revidering)	Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020 (RIFF)	Vedtatt i 2013.
	Fylkesdelplan for senterstruktur og lokalisering av handel og tjenester i Vest-Agder	Vedtatt i 2003.
	Strategi for de historiske sørlandsbyene i Vest-Agder	Vedtatt i 2015.
	Fylkesstrategi for arbeidet med universell utforming i Vest-Agder 2012-2015	Vedtatt i 2012.
	Plan for kollektivtransporten i Vest-Agder 2015-2020	Vedtatt i 2014.
	Strategisk handlingsplan for bibliotek i videregående skole i Vest-Agder 2013-2020	Vedtatt i 2012.
	Strategisk handlingsplan for museumssektoren i Vest-Agder 2012-2020	Vedtatt i 2011.
	Strategisk plan for videregående opplæring i Vest-Agder 2014-2025	Vedtatt i 2014.
Strategisk plan for arkivsektoren i Vest-Agder 2012-	Vedtatt i 2011.	

	2020	
	Mål og retningslinjer for forvaltning av elg og hjort i Vest-Agder 2012-2013	Vedtatt i 2011.
	Strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder 2012-2020	Vedtatt i 2011.
Erstattes/oppheves	Fylkesdelplan for samferdsel og transport for Vest-Agder 2002-2011	Vedtatt i 2001. Erstattes av ny plan som vedtas i april 2016.
	Kultur i Vest-Agder 2000-2010	Vedtatt i 2000. Fagområdet ivaretas av Regionplan Agder 2020 med handlingsprogram.
	Strategi- og handlingsprogram for universell utforming på samferdselsområdet i Vest-Agder 2010-2013	Vedtatt i 2010. Er ivaretatt i annet planverk og utgår som egen strategi.

AUST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

Vest-Agder
fylkeskommune